

Introduksjon til russisk som fremmedspråk

I dette opplegget blir elevene kjent med faget russisk. Opplegget er laget av Inna Kristiansen, som underviser russisk på Båtsfjord skole. Skolen tilbyr bl.a. russisk som fremmedspråk, og elevene får en smakebit i språket før de tar sitt endelige valg. Opplegget egner seg også godt til de første timene på skoler som ikke har små introduksjonskurs før elever velger sine fag.

Del 1 (tre undervisningstimer)

Læringsmål for økten

Elevene skal kunne:

- se likheter mellom språk elevene allerede kan og det nye språket
- samtale om situasjoner der det kan være nyttig å kunne russisk språk
- hilse på hverandre og presentere seg selv på russisk
- fortelle noen fakta om Russland og russisk språk

Elever har gjerne et inntrykk av at norsk og russisk er veldig forskjellige språk og at russisk derfor er et ganske krevende språk å lære. Men, norsk og russisk har også mye til felles.

Internasjonale ord letter på dette inntrykket og kan være en god innfallsvinkel til språket.

Øvelse 1: Hvor mange russiske ord kan du? Læreren leser opp noen ord og elevene prøver å gjette hva de betyr. Elevene kan gjerne jobbe i grupper.

Ord som eventuelt kan brukes: Ваза, роза, космос, трактор, бульдозер, банк, табак, текст, кино, парк, аптека, стул, флаг, фундамент, пластырь, глобус, пенал, кастрюля, каталог, экзамен, кафэ, дискотека, библиотека, спорт, картон, папа, мама, салат, томат, шампиньон, апельсин, банан, йогурт, студент, коллега, концерт, гитара, киви.

Denne øvelsen kan være et utgangspunkt for å gjøre elevene oppmerksom på nytten av gode lyttestrategier. Læreren oppsummerer aktiviteten ved å gi noen fakta om russisk språk for å synliggjøre hvor viktig dette språket er og samtidig vise hvor "enkelt" russisk kan være.

Her er noen fakta tatt fra *Russisk i verden* (spesialutgave i Fokus på språk, Atle Grønn, 2009):

- Det er 300 millioner mennesker verden over som snakker russisk, hvorav 160 millioner med russisk som morsmål
- Russisk er verdens femte mest utbredte språk og har status som ett av FNs seks offisielle språk
- Russisk og norsk tilhører den samme språkfamilien. De er begge indoeuropeiske språk, og felles røtter gjør det lettere å lære russisk enn for eksempel japansk
- Det russiske alfabetet brukes i flere slaviske språk som ukrainsk, hviterussisk, bulgarsk og serbisk
- Russiske ord uttales slik som de skrives
- Selv om Russland er verdens største land, er det lite dialektvariasjoner

I tillegg til *Russisk i verden* kan man også bruke *A guide to Russian - 10 facts about the Russian language*. Lenke: <http://www.bbc.co.uk/languages/russian/soap/facts.shtml>.

For å hjelpe elevene med å gjøre bevisste valg og gjøre faget mer konkret og virkelighetsnært, kan det også være en god ide å invitere noen elever fra 9. eller 10. trinn som har russisk på besøk til klassen, slik at de kan fortelle hvordan det er å lære språket og hvorfor det er viktig å kunne russisk i dagens samfunn.

Båtsfjord skole samarbeider med gymnasium nr. 3 i Murmansk, noe som gir våre elever mulighet til å reise til Russland. Vi tar også imot russiske elever på besøk hos oss. Siden våre samarbeidsprosjekter oppleves som en veldig motiverende faktor i språkvalget, er det viktig å fortelle 8. trinnets elever om opplevelser og erfaringer fra slike turer. Elevene som har deltatt kan gjerne vise bilder og fortelle om Russland, russisk skolesystem, kulturen, levemåten osv.

Aktiviteten avsluttes med diskusjonen hvor følgende spørsmål står sentralt «Hvorfor er det viktig å kunne russisk?» «I hvilke yrker kan russisk være nyttig?» Elevene jobber i grupper, alle svarene samles opp i et tankekart på tavlen etterpå.

Her er noen punkter som gjerne kommer fram under diskusjonen:

- Det er viktig å bli bedre kjent med Norges største naboland
- Russisk kan brukes på reise

- Russisk gir bedre jobbmuligheter i bransjer som fiskeri, olje og gass, telekommunikasjon, forskning, utdanning og kultur
- Man vil få mer og mer bruk for russisk i arbeidslivet i yrker som siviløkonom, sivilingeniør, journalist, helsearbeider, kunstner, musiker, oljearbeider, sosionom

I den første timen er elevene forventningsfulle og spente på hvordan det er å lære et nytt språk. De fleste ønsker å snakke med en gang. De vil gjerne gå hjem og si noe på fremmedspråket, derfor kan det være naturlig å lære dem å hilse og presentere seg på russisk.

Oppgave 2: Å hilse og å presentere seg. Selv bruker jeg gjerne bundne øvinger hvor elevene øver på setninger etter et oppgitt mønster. Slike øvelser er viktige for å trene strukturer og fraser i tilknytting til ulike språkfunksjoner. Elever øver inn strukturene *uten* grammatiske forklaringer. Læreren styrer øvelsen. Mønsteret skrives på tavlen med transkripsjon for å tilpasse opplæringen til elever med visuell innlæringsstil.

Styrte replikkvekslinger kan utføres på forskjellige måter:

- Elevene øver på replikkene i kor
- Replikkveksling mellom lærer og elev
- Replikkveksling mellom elevene som kjedespørsmål: en elev spør sidemann som svarer og fortsetter med spørsmål til nestemann
- Elevene øver i par
- Elevene øver plassert i to ringer. Elever som står i den "ytre" ringen øver på dialogen med elever som står i den "indre" ringen. De i den ytre ringen beveger seg til høyre når læreren gir signal, slik at alle får en ny samtalepartner. (Denne varianten tar hensyn til elever med kinestetisk læringsstil og kan også fungere som avbrekk.)

Eksempler på replikker som kan læres:

A	Privet! (<i>Привет/Hei</i>)
B	Privet! (<i>Привет/Hei</i>)
A	Privet! Menja zavot ... Kak tebja zavot? (<i>Привет! Меня зовут ... Как тебя зовут? / Hei! Jeg heter ... Hva heter du?</i>)
B	Privet! Menja zavot ... (<i>Привет! Меня зовут ... / Hei! Jeg heter ...</i>)

A	Menja zavot ... Ja iz N�rvegii. Atkoda ty? (<i>Меня зовут ... Я из Норвегии. Откуда ты? / Jeg heter ... Jeg er fra Norge. Hvor er du fra?</i>)
B	Menja zavot ... Ja iz N�rvegii. (<i>Меня зовут ... Я из Норвегии. / Jeg heter ... Jeg er fra Norge.</i>)

Aktiviteten kan gjerne avsluttes med sangen *Privet* av Julia Savitsjeva. Elevene hører på sangen og finner ut hvor mange ganger hilsningen ble brukt. Lenke:

<http://www.youtube.com/watch?v=fUhSLvTJvwA>.

Mange elever sitter inne med ulike kunnskaper om Russland, noe som kan utnyttes i språklæringen. Her er noen forslag:

Oppgave 3: Forkunnskap om Russland

Alternativ 1

Elevene forteller hva de allerede vet om Russland. Læreren oppsummerer hvilken kompetanse elevene har til sammen, f.eks. med hjelp av et tankekart.

Alternativ 2

Elevene noterer alt de vet om Russland med utgangspunkt i stikkord: historie, geografi, kjente personer, tradisjoner, skikker, sport, musikk, bilmerker etc. De samarbeider med andre elever og deler kunnskapen de har med hverandre.

Alternativ 3

Elever lager et stort kart over landet og henger det opp i spr krommet. Etter hvert som elevene leser, hører om eller snakker om geografiske steder, tegner de dem inn på kartet. Bilder fra forskjellige blad og egne tegninger henges også opp.

Aktiviteten avsluttes med en quiz (vedlegg 1). Elevene jobber i par og bruker internett for   finne svar.

Elevene får tid til   snakke om og reflektere over hva de har lært og hvilke mål de har nådd ved slutten av undervisningsøkten.

Del 2 (tre undervisningstimer)

Vi begynner med å hilse på hverandre for å repetere replikker fra forrige økt.

Læringsmål for økten

Elevene skal kunne:

- eksperimentere med russiske språklyder og bokstaver
- bruke transkripsjon for å lese og skrive enkle ord med russiske bokstaver
- bruke enkle setninger om skolen
- sammenligne russisk og norsk skolesystem

Elevene tror ofte at det russiske alfabetet er veldig vanskelig, men med varierte øvelser og aktiviteter går det ganske fort å lære bokstaver og å lese enkeltord. Jeg velger å presentere alfabetet ved hjelp av en stor plakat som henges i klasserommet.

Oppgave 1: Å bli kjent med alfabetet. Elevene får i oppgave å finne ut hvor mange bokstaver det er i det kyrilliske alfabetet, hvor mange som er vokaler og konsonanter, hvor mange bokstaver som likner norske bokstaver osv.

Elever får kopi av det russiske alfabetet med transkripsjon og bruker den for å lese og skrive enkle ord.

Oppgave 2: Å bruke alfabetet

Alternativ 1

Elevene skriver navnet sitt med kyrilliske bokstaver. Denne øvelsen gir mulighet til å vise den lydrette måten man gjengir utenlandske navn på i russisk og vil også ofte gi gode eksempler på karakteristiske forskjeller mellom norsk og russisk fonetikk.

Alternativ 2

Elevene skriver Moskva, Oslo, Murmansk, Båtsfjord osv. på russisk og markerer stedene på kartet som ble laget i forrige økt.

Alternativ 3

Omvisning på skolen. På forhånd lager læreren dørskilt med russiske ord som henges opp på forskjellige plasser på skolen (туалет, директор, бассейн, кабинет математики, библиотека, кабинет музыки, спортзал /toalett, rektor, basseng, matterommet, bibliotek, musikkrommet, gymsalen). Læreren tar elevene med på omvisning på skolen og presenterer forskjellige plasser ved hjelp av strukturen "Это ..." (Dette er ...). Tilbake i klasserommet får

elevene en konvolutt med dørsilt og navn på personer som jobber på skolen. Elevene jobber i par eller grupper og plasserer riktig dørsilt sammen med riktig person.

Disse oppgavene illustrerer at det er mange ord som er lett å gjette hvis man bare klarer å lese dem. Elevene kan reflektere over hvorfor det er viktig å lære russisk alfabet.

Oppgave 3: Elevsamtale om skolen. Elevene lager ei skisse "Моя школа/Min skole" hvor de skriver på russisk navn på noen klasserom og lærere. De beskriver skissen til hverandre ved hjelp av uttrykk skrevet på tavlen med russiske bokstaver og transkripsjonen: это .../dette er, тут .../her er, там .../der er, как по-русски .../hvordan sier man på russisk ...

Elevene ser en tegnefilm fra tegneserien "Маша и медведь"/*Masha og Bjørnen*. Lenke: <http://www.youtube.com/watch?v=VKS2JRidfmk&feature=fvsrc>. Tegnefilmen "Первый раз в первый класс"/ *Første dag på skolen* handler om Mashas første skoledag og kan derfor være et godt utgangspunkt for å introdusere det russiske skolesystemet. Hos oss knytter vi dette temaet opp til engelskfaget, siden det passer godt til emnet *School life* som 8. trinn jobber med på høsten.

Oppgave 4: Skolesystemene i Norge, Russland og engelskspråklige land.

Elevene arbeider i grupper og lager tre spørsmål om det russiske skolesystemet som de kan tenke seg å stille til russiske elever. Elevene leser om skolesystemet (se vedlegg 2) og finner ut om deres spørsmål ble besvart. Elevene bruker informasjon fra teksten og sammenligner norsk og russisk skolesystem ved hjelp av et Venn-diagram. I engelsktimene kan de jobbe videre med skolesystemene i USA og Storbritannia.

Elevene får tid til å snakke om og reflektere over hva de har lært og hvilke mål de har nådd ved slutten av undervisningsøkten.

Oppsummering

Antall timer til disposisjon for gjennomføring av introduksjonsopplegget setter begrensninger for hvor mye man kan oppnå. Seks undervisningstimer er ikke nok for å lære elevene til å kommunisere på ett nytt språk, men disse timene kan bidra til at 8. trinns elever får et bedre grunnlag for et bevisst valg av språkfag. Målet med denne introduksjonen er å motivere

elevene til å velge russisk som fremmedspråk. Forhåpentligvis vekkes deres nysgjerrighet og lyst til å utforske russisk språk og kultur.

Bibliografi

Grønn A. (revidert utgave 2009). *Russisk i verden*. Halden, Fremmedspråksenteret (Fokus på språk, 18)

Harmer J.(2001) *The practice of English language teaching*. Third edition. Pearson education Limited

Mehisto P., Marsh D., Frigols M. J. (2008) *Uncovering CLIL*. Macmillan Education

Saabye M. (red). (2010) *Kunnskapsløftet Fag og læreplaner i grunnskolen* 3.utgave. Oslo. Pedlex Norsk Skoleinformasjon

Sevje G., Gustafson T. *Ti kjennetegn på god undervisning*. Pedlex Norsk Skoleinformasjon

Sevje G. (2007) *Fremmedspråk er gøy! Metodebok for lærere Fremmedspråk nivå 1*. Pedlex Norsk Skoleinformasjon

Tornberg U.(2000) *Språkdidaktikk*. Forlaget fag og kultur

Vedlegg 1 – Russisk-quiz

1. Hva heter hovedstaden i Russland?
2. Hva er det offisielle statsspråket?
3. Hvem er president i Russland?
4. Hvem er statsminister?
5. Målt i areal, hvor mange ganger større er Russland enn Norge?
6. Hvor mange ganger flere innbyggere har Russland enn Norge?
7. Når er den russiske nasjonaldagen?
8. Hva kalles den russiske valuta?
9. Nevn tre store elver i den europeiske delen av Russland.
10. Hvilke språk bruker varianter av det kyrilliske alfabetet?
11. St. Petersburg regnes som landets kulturhovedstad. Finn ut hva som er kortnavnet til denne byen? Hva ble St. Petersburg kalt tidligere?
12. Hvor mye av jordens landområder dekker Russland?
A. 14% B. 17% C. 22%
13. Hvor mange selvstendige republikker bestod Sovjetunionen av?
A. 8 B. 11 C. 15
14. Hva heter en av verdens mest kjente scener for ballett og opera i Moskva?
A. Marinovskiteateret B. Bolsjojteateret C. Griboedovteateret
15. Hva heter den kjente forfatteren som skrev *Krig og fred* og *Anna Karenina*?
A. Leo Tolstoj B. Fjodor Dostojevskij C. Aleksandr Solzjenitsyn
16. Hva kalles den russiske tsaren som vant den store nordiske krig mot Sverige og som moderniserte Russland etter vestlige prinsipper?
A. Nikolaj II B. Ivan den store C. Peter den store

Vedlegg 2

Facts and Figures about the Russian Educational System

Children start school when they are 6 or 7. They go to school for eleven years. The years are divided into primary (4 years), secondary (5 years) and senior (2 years).

The academic year begins on 1st September and finishes on 31st May. June is when the 9th and the 11th forms take their exams. The academic year is broken into terms or quarters with three breaks. The summer holiday starts on 1st June and lasts for three months.

The school day normally starts at 8:30 a.m. and finishes at 3 p.m. There are some variations from school to school. Schools in big cities often have two shifts, as their buildings are not big enough to accommodate all the students at the same time. The school week is five or six days long. Young students have three to four lessons a day while older ones may have up to seven lessons.

The main school subjects are: Russian, Literature, Mathematics and History. Russian is a compulsory subject, but ethnic minorities have the right to teach

their own languages. English is the most popular foreign language studied in school. Other languages taught are German, French and Spanish.

Class size is usually 20 to 30 students.

АТТЕСТАТ
об основном общем образовании

Настоящий аттестат выдан Матвееву Геннадьеву
Геннадьеву
родившемуся в 19 71 году, в том, что он
обучался в Средней общеобразовательной
школе № 158 Орджоникидзевского
района г. Санкт-Петербурга

получил основное общее образование
и обнаружил следующие знания:

по русскому языку	3 (хорошо)
по русской литературе	3 (хорошо)
по алгебре	3 (хорошо)
по геометрии	3 (хорошо)
по истории	4 (хорошо)
по географии	4 (хорошо)
по физике	4 (хорошо)
по химии	4 (хорошо)
по биологии	3 (хорошо)

по иностранному языку
()
по трудовому обучению
по черчению 4 (хорошо)
по изобразительному искусству
по музыке
по физической культуре

Кроме того, успешно выполнил программу
по факультативным курсам

07. июня 19 55 года

Директор
Заведующий директор
школы
Учитель

А № 1203936

Some Russian state schools specialise in a group of subjects, e.g Maths and Physics, Biology and Chemistry. There are also vocational schools where children are trained for their future jobs (ballet,

musicians etc.) and have general education alongside their training. Nowadays more and more schools use modern communications and media technologies as part of the courses.

Last but not least is the subject of fees. Until the 1990s all schools were run by the state and were free of charge. Now,

however some of them are private and charge fees.

Kilde: Evans V., Afanasyeva O., Tverdokhlebova I. (2004) *Click on Russia Culture Clips*. Express Publishing-Centercom

Bildet: <http://www.diplomy.com/docs/zapshkol/> (19.05.12)